

The status of a temporary sale

א. תוספות מסכת בבא מציעא דף צו עמוד ב

בעל בנכסי אשתו לא שואל הוי ולא שוכר הוי - ומיהו נראה לר"י דשומר חנם הוי וחייב בפשיעה ולפי זה הלוקח בהמה לשלשים יום אע"ג דלאו שואל הוי ולא שוכר דבלשון מקח לקח מכל מקום שומר חנם הוי.

ב. רמב"ם הלכות מכירה פרק כג

ה: המוכר גוף הקרקע לזמן קצוב הרי זה מכירה, ומשתמש הלוקח בגוף כחפצו ואוכל הפירות כל זמן המכירה ובסוף תחזור לבעליה. ו: ומה הפרש יש בין המוכר קרקע לזמן קצוב ובין המקנה אותה לפירותיה, שהקונה לפירות אינו יכול לשנות צורת הקרקע ולא יבנה ולא יהרוס, אבל הקונה לזמן קצוב הוא בונה והורס ועושה בכל זמנו הקצוב כמו שעושה הקונה קניין עולם לעולם.

ג. רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ג

ט: הנותן מתנה על מנת להחזיר הרי זו מתנה, בין שהתנה להחזיר מיד בין שהתנה להחזירה לזמן קצוב, או כל ימי חייו של אחד מהם, או כל ימי חייו של פלוני, הרי זו מתנה בין במטלטלין בין בקרקע, ואוכל פירות כל זמן המתנה. י: האומר לחבירו שור זה אני נותן לך במתנה על מנת שתחזירהו, הקדישו והחזירו הרי זה מוקדש ומוחזר, אמר לו על מנת שתחזירהו לי אינו קדוש, שלא התנה עליו אלא שיחזיר דבר הראוי לו וכן כל כיוצא בזה.

ד. מגיד משנה הלכות מכירה פרק כג:ו

ומה הפרש יש בן המוכר קרקע לזמן קצוב וכו'. בהשגות אמר אברהם איני מוצא מוכר לזמן קצוב וכו'. ולי נראה שהמחבר מדמה המוכר לזמן קצוב למוכר בזמן שהיובל נוהג דכשם שהמוכר בזמן היובל בין קרוב בין רחוק עושה בו כל חפצו אע"פ שידוע שיחזור קרקע לבעליה ביובל כן הדין במוכר לזמן קצוב שהרי סתמו כפירושו ביובל וכיון שכן אף במוכר לזמן קצוב הדין כן ודברי ההשגות אינם ברורים ויתר דברי המחבר והמפרשים שכתב כולן ברורים ופשוטים הן:

Three cases

ה. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף צו עמוד ב

כי קא מיבעיא לרמי בר חמא כגון דאגרא איהי פרה מעלמא והדר נסבה ואליבא דרבנן דאמרי שואל משלם לשוכר לא תיבעי לך דודאי שאילה בבעלים היא כי תיבעי לך אליבא דרבי יוסי דאמר תחזיר פרה לבעלים הראשונים מאי שואל הוי או שוכר הוי אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שוכר הוי אלא לוקח הוי מדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא באושא התקיננו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות

ו. חידושי הרמב"ן מסכת בבא מציעא דף צו עמוד ב

הא דמסקינן דבעל בנכסי אשתו לא שואל הוי ולא שוכר הוי אלא לוקח ראשון הוי. נקט ליה לוקח ראשון משום דר' יוסי בר חנינא, א"נ משום שיטפא דשאר דוכתי דהכא בלוקח סתם סגי לך, ופי' הענין לומר שהוא אינו שומר כלל אלא האשה ששכרה חייבת לשמור כל ימי שכירותה ובעל שלקח זכותה משתמש בפרה כל אותם הימים

ז. רמב"ם הלכות שאלה ופקדון פרק ב הלכה יא

אשה ששאלה ואח"כ נשאת הרי הבעל כלוקח ממנה ואינו לא ש"ש ולא שואל, לפיכך אם היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע מפני שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון

ח. שולחן ערוך חושן משפט סימן שמו:יז

אשה ששאלה ואחר כך נשאת, הרי הבעל כלוקח ואין לו דין שומר; לפיכך אם הדבר השאול בהמה ומתה, הבעל פטור אף על פי שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה, אפילו פשע, מפני שהוא כלוקח. הגה: אבל לא מיפטר מטעם שמירה בבעלים, דהא אין החפץ שלה רק שאול בידה (ד"ע מדיוק הטור)

ט. רמב"ם הלכות שאלה ופקדון פרק ז

א: המפקיד פירות אצל חבירו ה"ז לא יגע בהן ואע"פ שהן חוסרין ומתמעטין והולכין, בד"א כשחסרו חסרון הראוי להן בכל שנה, אבל אם חסרו יותר מכדי חסרון מוכרן בב"ד מפני שהוא משיב אבידה לבעלים, וכשהוא מוכרן ימכור לכהנים בדמי תרומה שמא עשו אותן הבעלים תרומה או תרומת מעשר על פירות אחרות.

ב: המפקיד אצל חבירו פירות והרקיבו דבש ונפסד יין והחמיץ עושה תקנה לבעל הפקדון ומוכרן בב"ד אע"פ שעמדו בהפסדן ואין ההפסד פושה בהן הרי הקנקנים והסלים מוסיפין הפסד.

ג: המפקיד חמץ אצל חבירו והגיע הפסח ה"ז לא יגע בו עד שעה חמישית מיום י"ד מכאן ואילך יוצא ומוכרו בשוק לשעתו משום השב אבידה לבעלים, והוא הדין לשאר הפקדונות שלא יגע בהן אע"פ שהוא יודע בודאי שיזולו בזמן פלוני או יאנוס אותם המלך שמא יבא בעליהן מקודם ויטלו ממונם.

י. שולחן ערוך חושן משפט סימן שמו: יח

לוקח בהמה לשלשים יום, שומר חנם עליה.

יא. שולחן ערוך חושן משפט סימן ריב

ד: המוכר גוף הקרקע לזמן קצוב, הרי זה מכירה ומשתמש הלוקח בגוף כחפצו ואוכל הפירות כל זמן המכירה, ובסוף תחזור לבעליה

Applying this to Chametz

יב. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק יח הלכה ד

עשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה ומכרה ה"ז מכורה וכשיבא ב"ח לגבות אם לא ימצא נכסים בני חורין יטרוף אותה, בד"א בשמכר לשעתה אבל מכרה ממכר עולם אינה מכורה.

יג. שולחן ערוך אורח חיים סימן תמג: ב

ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר בפקדון, יעכבנו עד שעה חמישית, ואם לא בא בעליו ימכרנו לא"י; ואם לא מכרו חייב לבערו בזמן איסורו, אפילו אם אינו חייב באחריותו.

יד. מגן אברהם סימן תמג ס"ק ד

יעכבנו - ונ"ל דאם הוא דבר שלא ימצא בריוח קונים בשעה ה' מותר למכרו קודם לכן מיהו אם הוא מקום דיוכל למכרו לעכו"ם שיודע שיחזיר לו אחר הפסח אסור למכרו מכירה חלוטה:

טו. שולחן ערוך אורח חיים סימן תמח: ג

חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח, אסור בהנאה אפילו הניחו שוגג או אנוס. ואם מכרו או נתנו לאינו יהודי שמחוץ לבית קודם הפסח, אע"פ שהישראל מכרו לאינו יהודי ויודע בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסח ויחזור ויתננו לו, מותר ובלבד שיתננו לו מתנה גמורה בלי שום תנאי, או שימכרנו לו מכירה גמורה בדבר מועט; אבל מתנה על מנת להחזיר לא מהני.

טז. מגן אברהם סימן תמח ס"ק ה

לא מהני - אע"ג דבכ"מ הוי מתנה כדאיתא פ"ק דקידושין ובסוכ' פ"ג משום חומרא דחמץ לא מהני

Wife's Cow	Moveables	Land	Chametz	
קונה: לוקח-שומר חנם מוכר: בעל עדיין	קונה: לוקח-שומר חנם מוכר: ?	?	?	Tosafot
קונה: שוכר מוכר: בעל עדיין	קונה: שוכר מוכר: בעל עדיין	?	פסול	Ramban
קונה: לוקח מוכר: בעל עדיין	קונה: לוקח מוכר: כלום	קונה: לוקח מוכר: כלום	כשר	Rambam
קונה: לוקח מוכר: בעל עדיין כמו רמב"ם	קונה: לוקח-שומר חנם מוכר: ? כמו תוספות	קונה: לוקח מוכר: כלום א - כרמב"ם נגד תוס' ב - תוס' כרמב"ם	פסול א - כתוספות ב - כרמב"ם בשיטה, אלא דחמיר בחמץ	Shulchan Aruch